

PERSPEKTYWICZNY ROZWÓJ ZAOPATRZENIA W WODĘ PIITNO-GOSPODARCZĄ WOJEWÓDZTWA LEGNICKIEGO

Na terenie województwa legnickiego obserwuje się obecnie narastające trudności w zaopatrzeniu w odpowiednią wodę, rozwijających się, bądź powstających nowych osiedli mieszkaniowych i zakładów przemysłowych, w szczególności przemysłu górniczo-hutniczego. Czynniki, powodującymi ten stan rzeczy są przede wszystkim ograniczone możliwości produkcyjne, istniejących zakładów wodociągowych, niezmiennie w zasadzie zasoby naturalnych wód podziemnych, systematyczne zmniejszanie się dyspozycyjnych zasobów wód naturalnych, na skutek wzrostu zanieczyszczenia ściekami źródeł pierwotnych wody, głównie przemysłowymi i ciągły wzrost zapotrzebowania na wodę dla ludności, przemysłu, a także rolnictwa. Wysoka dynamika procesów urbanizacji i uprzemysłowienia rejonu w okresie od 1970 do 1980 r. powodowała, że mimo podjęcia szeregu do-
rażnych rozwiązań technicznych w istniejących wodociągach m. Legnicy, Lubina, Polkowice, Głogowa i innych miejscowości, wielkość deficytu wody stale wzrasta i w nadchodzących latach stanowić będzie nader istotne zagrożenie nie tylko dla dalszego rozwoju zagłębia miedziowego ale postawi pod znakiem zapytania możliwość prowadzenia prawidłowej gospodarki województwa w jego zrealizowanym dotychczas zakresie inwestowania.

Znaczenie regionu dla gospodarki narodowej w aktualnej sytuacji gospodarczej kraju jest powszechnie znane. Wzrost zużycia wody w latach siedemdziesiątych okazał się szybszy niż to przewidziano. Składały się na to dwie przyczyny, wprowadzenie w 1975 roku nowego podziału administracji państwowej i zwiększone tempo rozwoju przemysłu miedziowego.

Według ostatnio przeprowadzonych obliczeń, globalne potrzeby wodne ośrodków miejskich, kombinatu górniczo-hutniczego i rolnictwa określa się obecnie na poziomie 105.000 m³/dobę. W 1985 r. na poziomie 150.000 m³/dobę, a do 1990 roku w granicach do 205.000 m³/dobę. Sytuację pogarsza potwierdzony aktualnie negatywny wpływ działalności górniczo-hutniczej na eksploatowane lokalne ujęcie wód głębinnych, zmniejszenie wydajności tych ujęć jak i jakości ujmowanej wody.

Obecnie podstawowymi źródłami poboru wody regionu na cele komunalne, w wielu przypadkach i przemysłowe, są wodonośne utwory czwartorzędu, rzadziej trzeciorzędu. Wyjątek stanowią tereny pradoliny rzeki Kaczawy w przekroju Przybłkowskim, częściowo wykorzystane dla zaopatrzenia w wodę m. Legnicy. Zasoby te są ograniczone, a ich eks-

ploatacja często odbywa się niezgodnie z zasadami obowiązującego w kraju prawa wodnego, a niekiedy i przepisów sanitarnych oraz kosztem rolnictwa.

Ogólna produkcja wody w zakładach wodociągowych poza legnickim, bazujących na zasobach wód podziemnych, wynosi 75.000 m³/dobę. Z tej ilości 25.000 m³/dobę przypada na zakłady eksploatowane przez KGHM. Wielkość produkcji wody wiejskich wodociągów na terenie województwa określa się na 6000 m³/dobę.

Wieloletnie badania hydrologiczne prowadzone przez Kombinat Hydrologiczny Zachód, jak również przez KGHM w latach 1954—1970 wykazały, że zasoby wód podziemnych nie zabezpieczają potrzeb wodnych regionu, a ich wielkość perspektywiczna winna być zbilansowana wyłącznie zasobami wód powierzchniowych. Decyzję taką podjęto w oparciu o Uchwałę Nr 156/73 Rady Ministrów z 6. 7. 1973 r. w części dotyczącej rozwoju przemysłu miedziowego LGOM oraz zaopatrzenia tego okręgu w wodę pitno-gospodarczą. Perspektywiczny program rozwoju zaopatrzenia w wodę województwa legnickiego, zakłada wybudowanie systemu wodociągowego, bazującego na zasobach wód powierzchniowych zlewni rzeki Kaczawy i Bobru wyrównanych retencją zbiorników Słup, Rzymówka, Nowogród Bobrzański.

Proponowane rozwiązania systemu wodociągowego zapewniają możliwość pokrycia perspektywicznych potrzeb wodnych województwa legnickiego do 300.000 m³/dobę i mogą stanowić zasadniczy element składowy kierunkowego układu wodociągowego, obejmującego swym zasięgiem dalsze obszary makroregionu południowo-zachodniego kraju. Odbiorcami wody tego systemu mogą być wszystkie główne ośrodki miejskie, Zakłady KGHM, pozostały przemysł i rolnictwo.

Przyjęto trzy podstawowe etapy budowy systemu wodociągowego:

Etap I do 100.000 m³/dobę

- zbiornik Słup na rzece Nysie Szalonej
- Zakład Produkcji Wody Przybłków — I etap
- Przesył wody do m. Legnicy
- Przesył wody do m. Lubina

Etap II do 200.000 m³/dobę

- Zbiornik „Rzymówka” na rzece Kaczawie
- Zakład Produkcji Wody — Przybłków — II etap

— Przesył wody do Polkowic i pozostałych ośrodków miejskich oraz zakładów KGHM

Etap III do 300.000 m³/dobę

- Przerzut wody z rzeki Bóbr do rzeki Kaczawy
- Przesył wody do Polkowic, Głogowa i dalszych zakładów KGHM alternatywnie
- Zbiornik Nowogród Bobrzański
- Przesył wody do Polkowic, Głogowa i dalszych zakładów KGHM

Podstawowym warunkiem realizacji poszczególnych etapów budowy systemu wodociągowego jednak jest zasadnicza poprawa stanu jakościowego wód wymienionych rzek. Mimo że obecnie nie odpowiadają one wymaganej dla celów komunalnych klasie czystości, to w wyniku przeprowadzonych analiz stwierdzono, że istnieją możliwości poprawy poprzez realizację przygotowanych programów w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej na terenie tych zlewni i osiągnięcie w efekcie wymaganej I klasy czystości wód. W 1975 r. rozpoczęto realizację I etapu budowy systemu wodociągowego. Zgodnie z pierwotnymi ustaleniami inwestycja miała być zakończona w roku bieżącym, II etap w 1985 r., etap III do 1992 r. Koszt inwestycji I etapu określono wg poziomu cen 1978 r. na 3,1 mld złotych, II etapu na 2,4 mld złotych. Odrębnym zagadnieniem jest budowa, lub rozbudowa miejskich sieci wodociągowych i dla wiejskich jednostek osadniczych, położonych w optymalnej odległości względem rurociągów przesyłowych systemu wodociągowego. Skala problemów techniczno-organizacyjnych, związanych z przedmiotową inwestycją obejmuje praktycznie wszystkie dziedziny, charakteryzujące współczesną technikę wodociągową. Dużo problemów rozwiązano na etapie prac badawczo-projektowych, wiele pozostało do rozwiązania na etapie realizacji, a sporo z pewnością wystąpi jeszcze w czasie eksploatacji.

Względy gospodarcze, ekonomiczne i techniczne perspektywicznego rozwoju zaopatrzenia w wodę woj. legnickiego nakazują:

- Chronić ujęcia wód powierzchniowych w Przybłkowie przez ustanowienie określonych stref ochronnych w myśl obowiązującego prawa wodnego z roku 1974
- wprowadzić zakaz wykorzystywania wód podziemnych na cele przemysłowe
- przekazać eksploatowane przez przemysł ujęcia wód podziemnych na rzecz rolnictwa tj. zaopatrzenia wsi w wodę.

mgr inż. ERHARD LISZEWSKI